

Undersøgelse af i idrætsforeninger i Europa: SIVSCE-projektet 'Kort fortalt'

FORMÅL

Hvad handler det om?

Denne udgave af 'Kort fortalt til idrætsforeninger' er den første af fem korte og letlæste hæfter, der har til formål at præsentere udvalgte resultater fra SIVSCE-projektet til idrætsforeninger og idrætsorganisationer i Danmark.

Første hæfte er en kort introduktion til projektet: Hvad er SIVSCE, formålet med undersøgelsen, hvem står for undersøgelsen, den teoretiske ramme samt hvilke spørgsmål, der er undersøgt.

Man kan læse mere om undersøgelsen og finde rapporter og andre udgivelser fra projektet på projektets hjemmeside → www.sdu.dk/sivsce

BAGGRUND

Hvad står SIVSCE for?

SIVSCE er en forkortelse af projektets fulde titel: *Social Inclusion and Volunteering in Sports Clubs in Europe* (Social inklusion og frivilligt arbejde i idrætsforeninger i Europa).

Hvem har startet og implementeret projektet?

Projektet er gennemført i et samarbejde mellem forskningsinstitutioner fra ti europæiske lande: Belgien (Flandern), Danmark, England, Holland, Norge, Polen, Schweiz, Spanien, Tyskland og Ungarn.

Som opfølgning på tidligere forskning i idrætsforeninger i en række lande i Europa etablerede forskere fra de ti lande, som har deltaget i undersøgelsen, en forskningsgruppe og fik økonomisk støtte fra EU's Erasmus+ program i 2015 til at gennemføre et tværnationalt forskningsprojekt om social inklusion og frivilligt arbejde i idrætsforeninger.

'Kort fortalt til idrætsforeninger 1': Undersøgelse af i idrætsforeninger i Europa

Programmeret er ledet og koordineret af Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund på Syddansk Universitet.

Deltagende lande blev nøje udvalgt, så forskellige typer af lande og idrætssystemer er repræsenteret → Fig. 1.

Fig. 1: SIVSCE Partnerskab

RELEVANS

Hvorfor er der brug for mere forskning i idrætsforeninger i Europa?

Der er omkring 700.000 idrætsforeninger i Europa. Det vurderes, at 60 millioner europæere bruger en del af deres fritid i disse foreninger. De dyrker idræt, møder venner og giver på mange måder noget til fællesskabet. På trods af deres vigtige sociale rolle i de fleste europæiske lande, så har der hidtil været meget lidt forskning i, hvilken betydning idrætsforeninger i Europa – på tværs af forskellige lande - har. Med dette projekt ønsker SIVSCE-partnerskabet at udfylde dette tomrum og etablere en viden, der kan inspirere de forskellige lande til at lære af hinanden og give en indsigt i, hvilke forhold der har betydning for den sociale inklusion og det frivillige arbejde i idrætsforeningerne.

Hvorfor er der fokus på social inklusion og frivilligt arbejde?

Når man dyrker idræt, mødes man i fællesskaber om forskellige aktiviteter. Hvert medlem kan opbygge et værdifuldt socialt netværk i disse fællesskaber. Desuden er det en gængs opfattelse, at deltagelse i idræt kan styrke integrationen i samfundet som helhed. Det er disse værdier ved idrætsfor-

eningerne, som EU og de lande, der deltager i projektet, tillægger stor betydning. Dette er der mindst to årsager til.

For det første pga. størrelsen på den frivillige, foreningsorganiserede idræt (se ovenfor). Det store antal foreninger og medlemmer alene forklarer det enorme potentiale, som frivillig idræt har til at fremme social integration. For det andet repræsenterer idrætsforeninger et socialt miljø, hvor social integration bliver særligt tilskyndet. Det kan blandt andet forklares med den demokratiske beslutningsproces, der eksisterer i idrætsforeninger, deres sociale aktiviteter, og at medlemmerne deles om ansvaret for de daglige aktiviteter i foreningerne.

Frivilligt, ubetalt arbejde spiller en essentiel rolle i de daglige aktiviteter i idrætsforeningerne, da medlemmerne deler et ansvar for disse aktiviteter. For de fleste foreninger er frivillige den vigtigste ressource. Men vigtigheden af frivillige er større end det. Frivillighed kan også opfattes som en form for aktivt medborgerskab, baseret på et fællesskab mellem medlemmerne. Det betyder, at frivilligt arbejde er vigtigt ikke bare for idrætsforeningerne og medlemmerne, men også for samfundet som helhed.

På trods af den brede tilslutning til disse værdier ved idrætsforeningerne, så er det meget komplekst, hvad der har indflydelse på, hvor meget medlemmerne er inkluderet eller integreret i foreningen, og hvor meget medlemmerne tager del i det frivillige arbejde. Hvilken betydning har lovgivning og politikker i det enkelte land, foreningens struktur og værdier, hvad foreningen beskæftiger sig med samt medlemmernes baggrund? Ved at indsamle og analysere data på et individuelt, organisatorisk og politisk niveau har SIVSCE projektet forsøgt at give ny indsigt i disse processer.

TEORETISK RAMME

Følger forskningen en bestemt teori?

Projektet følger ikke en bestemt teoretisk tilgang i arbejdet med idrætsforeninger. For at kunne forstå, hvordan idrætsforeninger fungerer og hvorfor, er det nødvendigt at undersøge centrale egenskaber ved foreninger. Endvidere kan idrætsforeninger ikke samtidig forstås uafhængigt af det politiske og kulturelle miljø, de befinder sig i, da miljøet bestemmer de rammer, hvori idrætsforeninger fungerer og udvikler sig. Sidst men ikke mindst eksisterer foreninger, fordi medlemmerne har lagt deres ressourcer sammen og realiseret deres delte interesser.

Set i lyset af ovenstående tager projektet afsæt i en såkaldt multilevel-model, som skelner mellem tre analytiske niveauer. For det første er der det (nationale) politiske og kulturelle miljø, som idrætsforeningerne fungerer i (makroniveau). For det andet er der idrætsforeningernes mål, aktiviteter, struktur mv. (mesoniveau). For det tredje er der medlemmernes og de frivilliges karakteristika, deltagelse og holdninger (mikroniveau). Der er gennemført analyser på hvert af disse tre analyseniveauer samt sammenhænge mellem dem → Fig. 2.

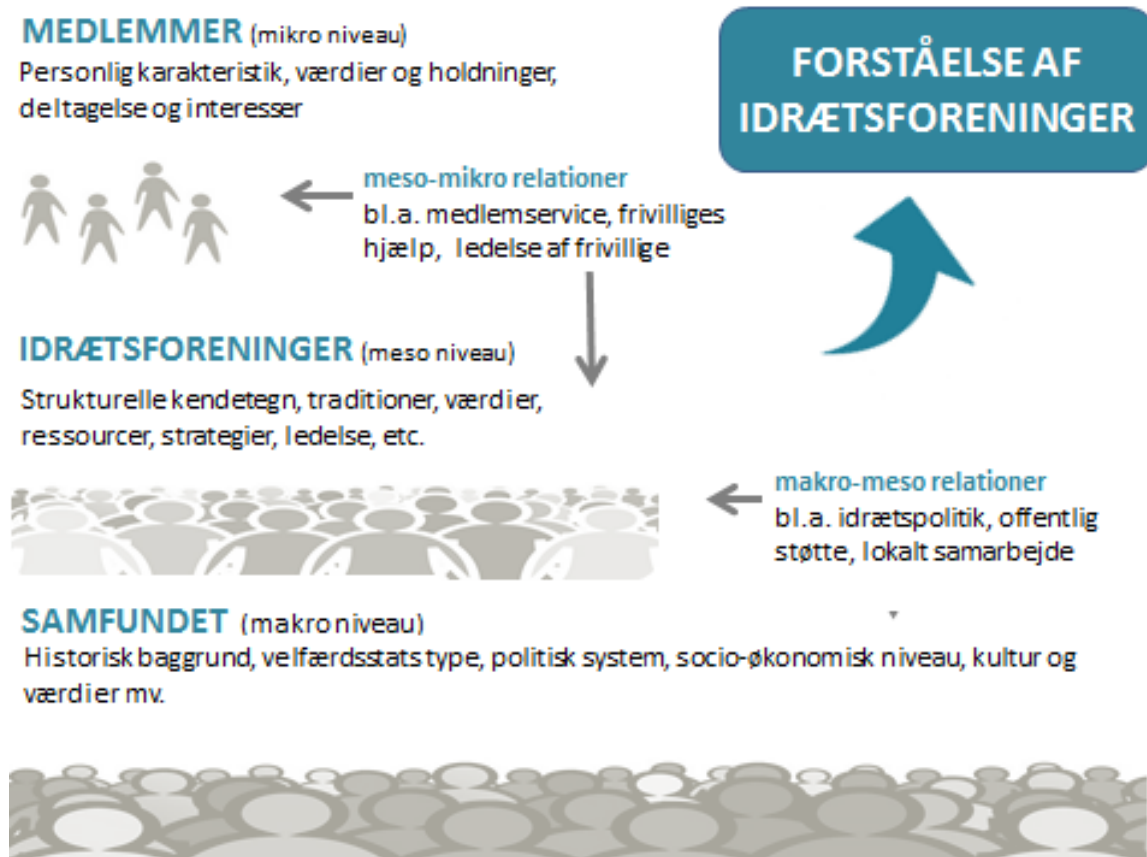

Fig. 2: Multilevel-model

METODE

Hvordan blev data indsamlet?

Data og informationer fra de ti lande blev indsamlet ved hjælp af forskellige metoder. For det første blev der gennemført to omfattende spørgeskemaundersøgelser. Den første blev besvaret af mere end 35.000 idrætsforeninger fordelt på de ti europæiske lande. I den anden spørgeskemaundersøgelse besvarede mere end 13.000 foreningsmedlemmer fra 642 idrætsforeninger (udvalgt blandt de foreninger, der besvarede det første spørgeskema) en række spørgsmål. → Fig. 3.

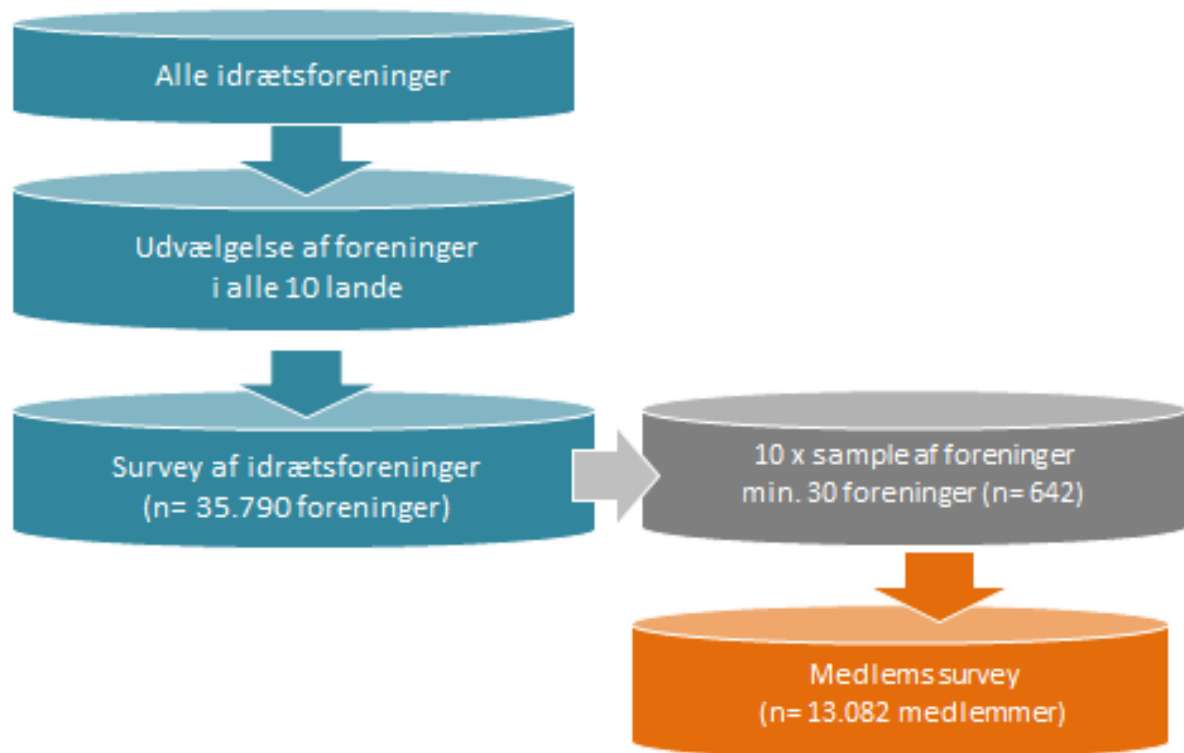

Fig. 3: SIVSCE - Dataindsamling

Dataene om idrætsforeninger blev indsamlet vha. et online spørgeskema, der blev gennemført i efteråret 2016 i alle ti lande. Idrætsforeningerne blev udvalgt med henblik på, at de skulle være så repræsentative for idrætsforeninger i hvert land som praktisk muligt.

Mindst 2.000 foreninger i hvert af de ti lande blev udvalgt til undersøgelsen, men i nogle lande deltog betydeligt flere foreninger. Det meste af dataindsamlingen blev foretaget af German Sport University vha. online spørgeskemaer. Tre lande, Belgien (Flandern), Holland og Schweiz, stod dog selv for denne dataindsamling.

I alle landene blev spørgeskemaet oversat til det pågældende lands sprog. Spørgeskemaet indeholdt spørgsmål om idrætsforeningernes struktur, mål, ledelse samt aktiviteter inden for og holdninger til social integration og frivilligt arbejde i foreningen.

Spørgeskemaet blev sendt til én person i hver forening, typisk formanden, som besvarede spørgeskemaet på vegne af hele foreningen. For det meste blev denne person kontaktet direkte ved at sende en e-mailinvitation med et link til spørgeskemaet. Det var nødvendigt at indsamle en meget lille del af besvarelsene via en 'åbent link' invitation, der blev sent ud med idrætsorganisationers og/eller lokale myndigheders hjælp.

'Kort fortalt til idrætsforeninger 1': Undersøgelse af i idrætsforeninger i Europa

Som Tabel 1 viser, blev spørgeskemaet besvaret af 35.790 foreninger, men såvel antallet af foreninger, der besvarede skemaet, som besvarelsesprocenten varierer meget mellem landene. Forskellene i antallet af besvarelser skyldes dels forskellene i landenes størrelse, dels at det varierede, hvor stor en andel af idrætsforeningerne i det enkelte land, skemaet blev sendt til.

Tab. 1: Respondenter og svarprocent af SIVSCE's spørgeskemaundersøgelse til idrætsforeninger

Land	Antal respondenter	Svarprocent (i %)	
Belgien (Flandern)	1.002	10	OBS! Idrætsforeninger fra nogle lande (Tyskland og Schweiz især) er kraftigt overrepræsenteret i dataene. Derfor er de gennemsnitlige tal for alle lande i alle tabellerne udregnet som et gennemsnit af de nationale gennemsnit og ikke som et gennemsnit af alle svar.
Danmark	3.631	31	
England	812	25	
Tyskland	20.546	27	
Ungarn	1.222	19	
Holland	1.103	54	
Norge	601	31	
Polen	668	7	
Spanien	870	14	
Schweiz	5.335	35	
I alt	35.790	26	

På medlemsniveau blev der i foråret 2016 foretaget en spørgeskemaundersøgelse blandt voksne (+16 år) medlemmer og frivillige i idrætsforeninger i de ti lande. Spørgeskemaundersøgelsen inkluderede spørgsmål om deltagelse og engagement, men også om centrale egenskaber ved medlemmerne og de frivillige.

Det skal bemærkes, at idrætsforeningerne, som medlemmerne og de frivillige, der besvarede spørgeskemaet, er medlem af, ikke blev valgt som repræsentative for idrætsforeninger i Europa, men nærmere for at repræsentere variationerne mellem idrætsforeninger i de enkelte lande.

I alle ti lande udgjorde udvalget af foreninger til denne spørgeskemaundersøgelse mindst tredive idrætsforeninger, som til sammen havde mindst 2.000 medlemmer og frivillige. Dataindsamlingen skete igennem et online spørgeskema, der blev udsendt af Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund på Syddansk Universitet. Måden, hvorpå medlemmerne og de frivillige blev kontaktet, varierede dog mellem landene. I et par lande blev medlemmerne og de frivillige kontaktet direkte ved at sende en e-mailinvitation med et link til spørgeskemaet (Danmark og Norge), men i de fleste lande (England, Ungarn, Polen, Spanien og Schweiz) blev et foreningsspecifikt link sendt til foreningerne, som derefter sendte disse videre til de enkelte medlemmer og frivillige. I de resterende lande (Belgien, Tyskland og Holland) blev en kombination af de to metoder anvendt.

'Kort fortalt til idrætsforeninger 1': Undersøgelse af i idrætsforeninger i Europa

Som Tabel 2 viser, blev spørgeskemaet besvaret af 13.082 medlemmer og frivillige, hvilket fx dækker over 450 fra Spanien og omkring 3.200 fra Danmark. Disse besvarelser kommer fra medlemmer og frivillige fra 642 idrætsforeninger.

Tab. 2: Respondenter til SIVSCE's medlemsundersøgelse

Land	Antal foreninger	Antal svar fra foreningsmedlemmer	
Belgien (Flandern)	47	762	OBS! Foreningsmedlemmer fra nogle lande (Danmark, Norge og Holland især) er kraftigt overrepræsenteret i dataene. Derfor blev de gennemsnitlige tal for alle lande udregnet som et gennemsnit af de nationale gennemsnit og ikke som et gennemsnit af alle svar. Af den grund har de forskellige samplestørrelser ikke indflydelse på de viste gennemsnit på tværs af landene.
Danmark	36	3.163	
England	40	717	
Tyskland	141	2.455	
Ungarn	47	716	
Holland	144	1.965	
Norge	30	1.330	
Polen	61	570	
Spanien	55	445	
Schweiz	41	959	
I alt	642	13.082	

Hvor 'gode' er dataene?

De ovenfor nævnte empiriske undersøgelser er omhyggeligt udført. Af forskellige årsager har forskningsgruppen imidlertid accepteret flere metodiske kompromisser i forhold til idealer for sådanne undersøgelser, hvilket er almindeligt i store komparative undersøgelser. Derfor indeholder dataene mange muligheder for forskning, men de har også deres begrænsninger. Dette skal medtænkes, når resultaterne fra SIVSCE-projektet fortolkes. På trods af disse begrænsninger, er dataene formentlig de bedste komparative data om idrætsforeninger i Europa, der hidtil er indsamlet. I nogle af de deltagende lande (Ungarn og Polen) var det første gang, at en online spørgeskemaundersøgelse om idrætsforeninger, medlemmer og frivillige blev foretaget. Derfor er SIVSCE-projektet på mange måder banebrydende, når det kommer til forskning i idrætsforeninger på tværs af nationale grænser. Som beskrevet ovenfor ligger de største begrænsninger i de afvigende dataindsamlingsmetoder, som nogle lande har været nødsaget til at bruge, og i de forskellige samplestørrelser. I nogle lande havde det ikke været muligt at realisere den fulde dataindsamling uden disse kompromiser.

KORT FORTALT TIL IDRÆTSFORENINGER

Forskning i idrætsforeninger skal også være til gavn for foreningerne. Med hæfterne 'Kort fortalt til idrætsforeninger' ønsker forskerne i SIVSCE-projektet at fremme handling bag ordene.

Udvalgte resultater fra undersøgelsen vil blive præsenteret på en måde, så de giver de ansvarlige personer i foreninger, organisationer og kommuner et hurtigt overblik over den nye viden og fremhæver det mest relevante for idrætten.

Beskrivelsen følger med vilje principperne for tydeligt sprog og systematisk præsentation og begrænser sig til kun at medtage det vigtigste af den nye viden fra undersøgelsen.

Læsere, der er interesserede i de komplette og detaljerede resultater af undersøgelsen, kan besøge hjemmesiden og finde de dertil hørende forskningsrapporter, videnskabelige artikler og øvrige fire 'Kort fortalt til idrætsforeninger' → www.sdu.dk/sivsce

FORFATTERE

Resultaterne i 'Kort fortalt til idrætsforeninger' er baseret på forskning foretaget i et samarbejde mellem følgende forfattere og institutioner:

Adler Zwahlen, Jenny; Albrecht, Julia (University of Bern, SCH); Breuer, Christoph (German Sport University, TYS); Bürgi, Rahel (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SCH); Claes, Elien (KU Leuven, BEL); Elmoose-Østerlund, Karsten (Syddansk Universitet, Danmark, DAN); Feiler, Svenja (German Sport University, TYS); Gerbert, Angela (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SCH); Illmer, Daniel (DOSB Leadership Academy, TYS); Ibsen, Bjarne (Syddansk Universitet, Danmark, DAN); Lamprecht, Markus (Lamprecht und Stamm Sozialforschung und Beratung AG, SCH); Llopis-Goig, Ramon (University of Valencia, SPA); Nagel, Siegfried (University of Bern, SCH); Nichols, Geoff (University of Sheffield, ENG); Perényi, Szilvia (University of Physical Education Budapest and University of Debrecen, UNG); Piatkowska, Monika (Josef Pilsudski University of Physical Education in Warsaw, POL); Scheerder, Jeroen (KU Leuven, BEL); Seippel, Ørnulf (Norwegian School of Sports Sciences, NOR); Steinbach, Dirk (DOSB Leadership Academy, TYS); van der Roest, Jan Willem (Mulier Institute, HOL); van der Werff, Harold (Mulier Institute, HOL)

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

NIH NORGES
IDRETTSHØGSKOLE

SDU
UNIVERSITY OF
SOUTHERN DENMARK

mulier institute

DOSB FÜHRUNGS-
AKADEMIE

Deutsche
Sporthochschule Köln
German Sport University Cologne
Institut für Sportökonomie
und Sportmanagement
Institute of Sport Economics
and Sport Management

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

